

TISKOVÁ ZPRÁVA Č. 161/22

V Lucemburku dne 22. září 2022

Rozsudek Soudního dvora ve věci C-159/21 | Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság a další

Odnětí mezinárodní ochrany v důsledku ohrožení národní bezpečnosti: unijní právo brání maďarské právní úpravě, podle které má dotyčná osoba nebo její zástupce přístup ke spisu pouze *a posteriori*, na základě povolení a bez sdělení důvodů, na nichž je rozhodnutí založeno

Unijní pravidla neumožňují, aby orgán odpovědný za posuzování žádostí o mezinárodní ochranu systematicky vycházel z neodůvodněného stanoviska orgánů odpovědných za specializované funkce související s národní bezpečností, které konstatovaly, že určitá osoba představuje hrozbu pro uvedenou národní bezpečnost

V roce 2002 byl GM maďarským soudem odsouzen k trestu odnětí svobody za obchodování s omamnými látkami. Po podání žádosti o azyl v Maďarsku bylo GM přiznáno postavení uprchlíka rozsudkem, který v červnu 2012 vynesl Fővárosi Törvényszék (Soud hlavního města Budapešti, Maďarsko, dále jen „předkládající soud“). Rozhodnutím přijatým v červenci 2019 mu Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság (Národní generální ředitelství cizinecké policie, Maďarsko) odňalo postavení uprchlíka a odmítlo mu přiznat status doplňkové ochrany upravený směrnicemi 2011/95¹ a 2013/32², přičemž v jeho případě uplatnilo zásadu nenavracení. Toto rozhodnutí vycházelo z neodůvodněného stanoviska vydaného dvěma maďarskými specializovanými orgány, Alkotmányvédelmi Hivatal (Úřad pro ochranu Ústavy) a Terrorelhárítási Központ (Ústřední úřad pro prevenci terorismu), ve kterém tyto dva orgány dospěly k závěru, že pobyt GM ohrožuje národní bezpečnost. GM podal proti tomuto rozhodnutí žalobu k předkládajícímu soudu.

Předkládající soud se zabývá zejména slučitelností maďarské právní úpravy týkající se přístupu k utajovaným informacím s článkem 23 směrnice 2013/32³, který stanoví rozsah právní pomoci a zastupování žadatele

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (Úř. věst. 2011, L 337, s. 9).

² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (Úř. věst. 2013, L 180, s. 60).

³ Na základě odstavce 1 tohoto ustanovení: „Členské státy zajistí, aby právní zástupce nebo jiný poradce, který je k této činnosti oprávněn podle vnitrostátního práva a který v souladu s vnitrostátním právem žadatel o mezinárodní ochranu pomáhá nebo ho zastupuje, měl přístup k informacím uvedeným ve spisu žadatele, na základě kterých je nebo bude rozhodnuto.

Členské státy mohou učinit výjimku, pokud by vyzrazení [zpřístupnění] informací nebo zdrojů ohrozilo bezpečnost státu, bezpečnost organizací nebo osob poskytujících informace nebo bezpečnost osob, jichž se informace týkají, nebo pokud by byly ohroženy zájmy šetření v souvislosti s posuzováním žádostí o mezinárodní ochranu příslušnými orgány členských států nebo mezinárodní vztahy členských států. V těchto případech členské státy:

- zpřístupní takové informace nebo zdroje orgánům uvedeným v kapitole V a
- stanoví ve vnitrostátním právu postupy, které zaručí dodržování práva žadatele na obhajobu.

Pokud jde o písmeno b), mohou členské státy zejména povolit přístup k informacím nebo zdrojům právnímu zástupci nebo poradci, který podstoupil

o mezinárodní ochranu. Klade si rovněž otázku slučitelnosti maďarského pravidla, které vyžaduje, aby správa vycházela z neodůvodněného stanoviska výše uvedených specializovaných orgánů, aniž sama může přezkoumat použití ustanovení o vyloučení dotčené ochrany, s unijním právem.

Soudní dvůr zejména rozhodl, že **směrnice 2013/32⁴** vykládaná s ohledem na obecnou zásadu práva na řádnou správu a článek 47 Listiny základních práv Evropské unie **brání vnitrostátní právní úpravě, která stanoví, že pokud se rozhodnutí o zamítnutí žádosti o mezinárodní ochranu nebo o odnětí této ochrany zakládá na informacích, jejichž zpřístupnění by ohrozilo národní bezpečnost dotčeného členského státu, dotyčná osoba nebo její poradce mohou mít přístup k těmto informacím pouze a posteriori, na základě povolení, bez sdělení důvodů, na nichž se tato rozhodnutí zakládají**, přičemž uvedené informace nesmějí být použity pro účely pozdějšího správního nebo soudního řízení. Soudní dvůr rovněž upřesnil, že **směrnice 2013/32 a 2011/95⁵ brání vnitrostátní právní úpravě, podle níž v případě, že orgány odpovědné za specializované funkce související s národní bezpečností v neodůvodněném stanovisku konstatovaly, že osoba představuje ohrožení národní bezpečnosti, je orgán odpovědný za přezkum žádosti o mezinárodní ochranu na základě tohoto stanoviska systematicky povinen vyloučit poskytnutí doplňkové ochrany této osobě nebo jí odejmout mezinárodní ochranu, která byla uvedené osobě dříve udělena.**

Závěry Soudního dvora

Pokud jde zaprvé o otázku souladu vnitrostátní právní úpravy s unijním právem v rozsahu, v němž omezuje přístup dotčených osob nebo jejich zástupce k důvěrným informacím, na jejichž základě byla přijata rozhodnutí o odnětí nebo odmítnutí mezinárodní ochrany z důvodů ochrany národní bezpečnosti, Soudní dvůr připomíná, že v souladu se směrnicí 2013/32⁶, pokud členské státy omezí přístup k informacím nebo zdrojům, jejichž zpřístupnění by zejména ohrozilo národní bezpečnost nebo bezpečnost zdrojů, musí členské státy nejen zpřístupnit tyto informace nebo uvedené zdroje soudům příslušným k rozhodování o legalitě rozhodnutí o mezinárodní ochraně, ale také stanovit ve vnitrostátním právu postupy, které zaručí dodržování práva dotyčné osoby na obhajobu⁷. I když členské státy mohou v tomto ohledu povolit přístup k uvedeným informacím poradci dotyčné osoby, tento postup nepředstavuje jedinou možnost poskytnutou členskými státy pro dosažení souladu s uvedenou povinností. Konkrétní procesní podmínky stanovené za tímto účelem patří do vnitrostátního právního řádu každého členského státu na základě zásady procesní autonomie členských států, avšak za podmínky, že nesmí být méně příznivé než ty, kterými se řídí obdobné situace vnitrostátní povahy (zásada rovnocennosti), a nesmí v praxi znemožňovat nebo nadměrně ztěžovat výkon práv přiznaných unijním právem (zásada efektivity).

Soudní dvůr rovněž připomíná, že právo na obhajobu není absolutní výsadou a že právo na přístup ke spisu, které je důsledkem tohoto práva, může být omezeno, na základě vyvažování práva na řádnou správu a práva na účinnou právní ochranu dotyčné osoby a dále zájmů uplatněných k odůvodnění, že se této osobě nezpřístupní podklad ve spise, zejména pokud se tyto zájmy týkají národní bezpečnosti. I když toto vyvažování s ohledem na nezbytné dodržení článku 47 Listiny základních práv nemůže vést k tomu, že zbaví právo dotyčné osoby na obhajobu veškeré účinnosti a právo na opravný prostředek stanovené samotnou směrnicí⁸ jeho obsahu, může nicméně vést k tomu, že určité skutečnosti obsažené ve spise nebudou dotyčné osobě sděleny, pokud by zpřístupnění těchto informací mohlo přímo a konkrétně ohrozit národní bezpečnost dotyčného členského státu.

V důsledku toho čl. 23 odst. 1 druhý pododstavec směrnice 2013/32 **nelze vykládat v tom smyslu, že umožňuje**

bezpečnostní prověrku, pokud jsou informace podstatné pro posouzení žádosti nebo pro přijetí rozhodnutí o odnětí mezinárodní ochrany."

⁴ Jedná se konkrétně o čl. 23 odst. 1 směrnice 2013/32 ve spojení s čl. 45 odst. 4 této směrnice.

⁵ Jedná se konkrétně o čl. 4 odstavce 1 a 2, čl. 10 odstavce 2 a 3, čl. 11 odst. 2, jakož i čl. 45 odst. 3 směrnice 2013/32, ve spojení s čl. 14 odst. 4 písm. a) a čl. 17 odst. 1 písm. d) směrnice 2011/95.

⁶ Článek 23 odst. 1 druhý pododstavec písm. a) a b).

⁷ Tato druhá povinnost vychází z čl. 23 odst. 1 druhého pododstavce písm. b) směrnice 2013/32.

⁸ Toto právo stanoví čl. 45 odst. 3 směrnice 2013/32.

příslušným orgánům postavit dotyčnou osobu do situace, v níž by se ani ona, ani její poradce nemohli – v případě nutnosti v rámci zvláštního řízení, jehož cílem je ochrana národní bezpečnosti – **skutečně seznámit s obsahem rozhodujících skutečností obsažených v jejím spise.** Soudní dvůr v tomto ohledu upřesňuje, že v případě, že zpřístupnění informací uvedených ve spise bylo omezeno z důvodu národní bezpečnosti, **není dodržení práva dotyčné osoby na obhajobu dostatečně zajištěno** **možností této osoby získat** za určitých podmínek **povolení přístupu k těmto informacím, doprovázené úplným zákazem je využít pro účely správního řízení nebo případného soudního řízení.** Kromě toho možnost přístupu ke spisu, kterou má příslušný soud, nemůže pro účely zaručení práva na obhajobu nahradit přístup dotyčné osoby nebo jejího poradce k informacím uvedeným v tomto spise.

Pokud jde zadruhé o soulad dotčené vnitrostátní právní úpravy, která přiznává významnou roli orgánům pověřeným specializovanými funkcemi souvisejícími s národní bezpečností v rámci řízení vedoucího k přijetí rozhodnutí o odnětí nebo odmítnutí mezinárodní ochrany, s unijním právem, Soudní dvůr rozhodl, že **pouze rozhodujícímu orgánu přísluší, aby** pod soudní kontrolou **posoudil všechny relevantní skutečnosti a okolnosti**, včetně těch, které se vztahují k použití článků směrnice 2011/95, které se týkají odnětí, ukončení postavení uprchlíka nebo zamítnutí jeho prodloužení⁹ a těch, které se týkají vyloučení z nároku na status¹⁰. Tento rozhodující orgán musí kromě toho ve svém rozhodnutí uvést důvody, které jej vedly k přijetí jeho rozhodnutí. **Nemůže se tedy omezit na provedení rozhodnutí přijatého jiným orgánem a přijmout pouze na tomto základě rozhodnutí o vyloučení z nároku na doplňkovou ochranu nebo o odnětí dříve přiznané mezinárodní ochrany. Musí naopak disponovat všemi relevantními informacemi a s ohledem na tyto informace provést vlastní posouzení skutečností a okolností s cílem určit význam svého rozhodnutí a plně jej odůvodnit.** I když informace použité příslušným orgánem k provedení jeho posouzení mohou být částečně poskytnuty orgány pověřenými specializovanými funkcemi souvisejícími s národní bezpečností, rozsah těchto informací a jejich význam pro rozhodnutí, které má být přijato, musí být svobodně posouzeny tímto orgánem. **Posledně uvedený orgán tedy nemůže být povinen spoléhat se na neodůvodněné stanovisko vydané takovými orgány na základě posouzení, jehož skutkový základ mu nebyl sdělen.**

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) rozsudku se zveřejňuje na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499

Zůstaňte připojeni!

⁹ Jedná se o článek 14 směrnice 2011/95.

¹⁰ Jedná se o článek 17 směrnice 2011/95.